

Quæstionum, Et Resolutionvm Legalium Libri Duo

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, 1683

Cap. LXI. Se legatum alicui fuerit prædium super quo redditus fuit specialiter impositus, utrúm hæres, an legatarius ad census solutionem & extinctionem teneatur. Quid si legatum prædii factum fuerit ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98367](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98367)

- quia in illo muro faciat aperturas, ut probatur ex licentia aperiri, dummodo ad omnem voluntatem Communitatis clauderetur, prout subsequuta fuit iubente Communitate clausura. Nam in istis iuribus incorporalibus possessio acquiritur per unicum actum. Gratian. *discept. forens. cap. 113. num. 1. & 32.* & ex concessione licentiae sequitur ius, & quasi possessio prohibendi. Post de manutent. *observat. 24. num. 16.* qua de re tamen videri poterit Cane. *lib. 2. variar. resol. cap. 2. n. 90. in novis, Rota Aven. decis. 165. n. 8. in fine, Rota Romana in recent. part. 4. decis. 300. n. 7. Vincent. de Franch. decis. 158. num. ult. ibi, & sic acquiescentia, & ibidem Additio Visconti. Burat. decis. 222. num. 2.*
- 21 Et propterea Dixi, forsitan melius esse, si Communitas suspensio petitorio intenter possessorium, quae suspensio non solum potest fieri in quacumque parte litis, ad notata in *cap. pastoralis de caus. possessio- nis & propriet. Ludovis. decis. 307. num. 19. †* Sed etiam in instantia appellationis, ut tradit Seraph. *decis. Rota Romana 299. num. 1. & 2.*

CAPVT LXI.

Si legatum fuerit praedium, super quo census annuus fuit specialiter impositus, utrum haeres, an legatarius ad census solutionem & extinctionem teneatur. Quid si legatum fuerit cum suis iuribus & pertinentiis: utrum intelligatur tam de activis quam de passivis.

S V M M A R I V M.

- 1 Haeres regulariter tenetur redimere censum super re legata specialiter impositum, quando testator illud sciebat.
- 2 Ampliatur ut procedat, siue census fuerit impositus ante, siue post legatum factum.
- 3 Clausula, cum suis iuribus & pertinentiis, adiecta legato certa rei, utrum comprehendat iura tam activa, quam passiva.
- 4 Clausula praedicta non continet iura passiva, quando ex coniecturis constat de contraria voluntate testatoris.
- 5 Magna est differentia inter census creatos iuxta formam Bullae, & eos qui hac in patria frequentantur, ubi Bulla non est usu recepta.
- 6 Bulla Pii V. qua requiritur circa impositionem census super certo praedio.
- 7 Clausula, ita quod specialitas generalitati non deroget, cuius sit efficacia in censibus, qui apud nos venduntur.
- 8 Ex Bulla Pii V. licet in contractu census ultra certum praedium adsit obligatio generalis omnium bonorum, si tamen praedium pereat, permittit quoque census super eo impositus.
- 9 Census iuxta formam Bullae creatus inheret praedio, & dicitur de illius pertinentiis passivis.
- 10 Census qui non sunt iuxta formam Bullae, dicuntur esse de pertinentiis personae, non praedii.
- 11 Census isti in quibus Bulla forma non servatur, dicuntur ius a re abstractum, & sunt de loco ubi solutio destinata fuit.
- 12 In nostris censibus sola actio pro exigendis fructibus consideratur, nec aliquod ius reale super re

- obnoxia census acquiritur.
- 13 Quod ad realitatem census fieri debet differentia inter eum, qui pecunia redimibilis est, & refervatum.
- 14 Explicatur consilium 2. Pedrocha, & ostenditur ex facti per eum propositi circumstantiis, nihil inferri posse ad questionem, de qua agitur, generaliter consideratam.
- 15 Legatum Curia cum suis pertinentiis, videtur continere tam onera, quam honores, attento nomine illo Curiae, quod est universale.
- 16 Nomen Castri, vel villa, est universale; & in eo omnia iura, tam activa quam passiva continentur.
- 17 Nomen apotheca, seu mensa, est quid universale, & continet tam commoda quam incommoda.

Domus, quam maritus uxori cum eius iuribus & pertinentiis legaverat, reperiebatur onerata annuo censu: Haeres onus solvendi censum in legatarium reiciebat. Quaestum fuit ad quem spectaret onus solvendi censum? Respondi spectare ad haereditatem; non autem ad legatarium.

Quia regulariter haeres tenetur luere censum annuum redimibilem, impositum super corpore hereditario legato, si testator illius census notitiam habebat, prout de dicta notitia constare asserbatur. Anton. de Marin. *quorid. resol. part. 1. cap. 12. num. 2.* ubi ostendit differentiam inter legatum & donationem. Roderic. de annu. *redit. lib. 2. quest. 1. num. 6.* ubi ostendit differentiam inter censum perpetuum redimibilem, & non redimibilem. Cost. in *tract. de rata, quest. 72. n. 1. †* Idque locum habet siue census fuerit constitutus ante legatum, siue post. Menoch. *consil. 997. iuncto consil. 1007. Cens. de censib. quest. 79. num. 24.*

Verum, quia in dicto legato aderat clausula illa, cum suis iuribus & pertinentiis, ideo videbatur contrarium dicendum. Sed quod testator per illam clausulam, cum iuribus & pertinentiis, videatur intellexisse de iuribus activis, & non passivis domus legatae, videtur probari ex eo, quod clausula illa videtur appposita ad augmentum, & ad favorem legatarii; non autem ad diminutionem legati: Cens. *dict. quest. 79. numer. 38. & 39. post Menoch. consil. 416. num. 16. Rota decis. 560. num. 10. part. 1. recentior. Ioannes Baptista Costa consil. 9. numer. 16. & 17. ad quod seipsum refert tract. de rata, quest. 72. in princip. †* Et quamvis Rota apud Marin. *loc. citat. 4. numer. 9.* (qua decisio est repetita apud Cens. *decis. 517. & in recent. decis. 143. part. 5.*) teneat clausulam illam habere vim transferendi omnia iura, tam activa, quam passiva ad legatarium; nisi colligatur contraria voluntas testatoris ex coniecturis, veluti si per iunctum onus solutionis census legatum remaneret inutile apud legatarium, aut similibus ex causis, de quibus eadem Rota apud Cens. *decis. 517.* tamen causa iterum reposita, Rota noluit punctum istum decidere, ut notatur in *dict. decis. 517. num. 1.* Et apud Cens. *dict. quest. 76.* inscuntur Doctissimi viri Pauli Ranuccii allegationes, quibus conabatur Rotam inducere ut recederet a decisio; ideo non videtur quod Rotae decisio ad hoc allegari possit, donec appareat in qua opinione Rota permanserit.

Et ulterius pro confirmatione meae sententiae in favorem legatariae considerabam, magnam esse differentiam inter census creatos iuxta formam Bullae Pii V. & census qui frequentantur in hac Civitate, & Patria

Patris, ubi dicta Bulla non fuit usu recepta: de qua differentia aliquid etiam dictum fuit supra, cap. 39. n. 14. ⁶ ¶ siquidem iuxta formam Bullæ necesse est ut census imponatur super certo fundo suis limitibus designato, qui ferat fructus sufficientes pro solutione annuæ præstationis, & illi correspondentes; adeo ut si fructus excederent excessu considerabili valorem annuæ præstationis, contractus redderetur nullus, tanquam contra formam Bullæ factus, teste Censio *dist. tract.*

⁷ *quæst.* 38. num. 7. ¶ Census autem seu redditus annui, qui in hac Civitate & Patria frequenter celebrantur, non imponuntur solum super certo prædio, sed super certo prædio, juncta hypothecca generali omnium bonorum, cum clausula, ita quod specialitas generalitati non deroget, & contra: per quam clausulam fit, ut creditor possit exercere arbitrio suo hypotheccas pro consequenda annui redditus solutione indistincte, tam super prædio designato, quam super aliis bonis sui debitoris. Puteus *decis.* 3. num. 2. & 3. lib. 1. in *correct.* Ozale. *decis.* 159. colum. ultim. Marius Muta *decis.* Sicil. 24. num. 25. & 26. Pacific. de Salvoian. *interd.* *inspect.* 3. cap. 3. num. 88. & hanc differentiam bene explicat D. Ludov. Bell. *consil.* 72. num. 6. & sequentibus. quamvis in puncto principali illius consilii eius opinionioni non adhaream, ut aliis monui.

Census seu redditus annui primi generis eius sunt naturæ, ut prædium ipsum solum super quo census impositus est, afficiant, non autem cætera debitoris bona: quia licet debitor secundum tenorem Bullæ omnia bona sua hypotheccæ generali supponere possit, illa tamen generalis hypothecca inservit duntaxat pro ⁸ facilitate executionis: ¶ adeo ut si res illa certa & limitata, quæ assignatur pro fundo census, periret, census quoque remaneret extinctus: ut tradit inter cæteros Cens. in *dist. tract. de sensib. quæst.* 41. num. 10.

⁹ Unde sequitur resolutio questionis & difficultatis propositæ; quia decisio illa Rotæ superius allegata, quæ faciebat ut haerere animus, necnon Bursatus, Felicianus, Pedrocha, & alii per Rotam allegari *dist. decis.* 143. *part.* 5. *recent.* loquuntur de censu annuo creato iuxta formam Bullæ, qui rem ipsam afficit, & magis ipsi inhæret; ideo facilius dicitur esse de iuribus & pertinentiis passivis ipsius prædii censu onerati; cum illam rem duntaxat, & non totum patrimonium afficere possit: at verò census secundi generis, qualis erat ille de quo agebatur, non afficit rem aliquam limitatè, sed totum patrimonium debitoris; & dicitur quoddam ius abstractum, & independens ab

¹⁰ illa re, & de per se: ¶ & dicitur esse de pertinentiis personæ, non autem de pertinentiis bonorum, ut dicit Aretin. *consil.* 10. ubi consuluit quod si bona alicuius fuerint confiscata in Civitate Ferrariensi, census qui tali sic condemnato debebatur in Civitate Bononiensi, ratione rei sitæ in eodem territorio, comprehenditur nihilominus in confiscatione, tanquam non dependens à re censui supposita; sed uti dependens à persona, & sequela ipsius. ¶ Quod etiam agnovit Rota Romana in magna illa controversia mota inter Civitatem Avenionensem, Carpentoractensem, & Cavallicensem, in qua fuit decisum die 6. Maij 1583. quod redditus annui nihil aliud constituunt, præter ius quoddam, sive actionem, quæ propriè immobilium aut mobilium appellatione non continetur; sed tertiam speciem constituunt, & sequuntur personam, & sunt ius quoddam abstractum & separatum per se, & dicuntur esse de loco in quo est destinata solutio, & ubi est persona creditoris, & ideo in illo loco contribuere debent pro collectis, & oneribus publicis: quæ decisio inferitur apud Censium *decis.* 3. ubi n. 13. & sequentibus, maxime num. 16. & apud Gratian.

discept. forens. 29. num. 28. & 29. qui est apud Cens. num. 18. ubi fit differentia inter census impositos super certis fundis, & eos qui super omnibus bonis sunt impositi. Ratio redditur apud Gratian. num. 32. & apud Censium num. 21. Quia realitas oritur quidem ex hypothecca super bonis: attamen principalis obligatio, quæ est attendenda, est personalis; pro qua assecuranda fuit facta hypothecca, ut bene etiam ostendit Chassan. in *consuetud. Burgund. rubric. des confiscations*, §. 1. in verb. & apparent, num. 18. *versic. sed iuxta*, & num. 23.

Eandem differentiam agnovit Gaspar Roderic. in *tract. de annuis reddit.* lib. 2. *quæst.* 1. num. 6. *ante finem, versic. limita si redditus*, ubi dicit, quod si redditus sit limitatè constitutus super re legata, ita quod sola res legata sit redditui obnoxia; tunc onus redditus ad legatarium, non ad hæredem pertinet: talis autem est census iuxta formam Bullæ creatus, in quo sola res censui obnoxia est, non autem debitor, aut cætera eius bona tenentur eo modo, quo supra ostensum est: cessante autem designatione & hypotheccæ limitatione ad certum prædium, onus solvendi censum ad hæredem spectare testatur. Nec est, quod dicatur hic tractari de redditu super re certa constituto, licet adjecta fuerit hypothecca generalis omnium bonorum.

¹² Quia responderetur, eandem esse rationem in istis redditibus, in quibus alicuius etiam prædii specialis facta est mentio; ac in aliis qui super omnibus bonis generaliter impositi sunt: nihil enim nisi ipsa actio pro consequendis fructibus in his considerari potest, nec ex certi prædii mentione sic facta, redditus fuit restrictus ad prædium designatum, nec illi ita adheret, quin etiam perempto illo prædio redditus ipse subsistat: & hæc fuit mens Rotæ apud Cens. *dist. decis.* 3. n. 17. ubi sic loquitur: *Census constitutos super tenuis ac aliis bonis mobilibus ac immobilibus, &c.* Quod maxime locum habet stante illa clausula, ita quod specialitas generalitati non deroget, nec contra: ut optime explicat D. Ludov. Bell. *consil.* 72. num. 12.

¹³ Ex quibus facilis resultat responsio ad dictam Rotæ *decisionem* 143. *part.* 5. *recent.* & alibi insertam, & ad DD. in ea allegatos, maxime Bursat. Achil. Pedroc. & alios. Nam omnis responsio datà apud Cens. *dist. quæst.* 79. num. 59. facientem differentiam inter censum pecuniarium redimibilem, & reservativum rei inhærentem, qui perpetua servitus dicitur, quæ optime casui nostro adaptari potest: Respondetur Rotam & DD. ab ea allegatos, loqui de censu creato iuxta formam Bullæ, quod unum duntaxat afficit prædium, illique specialiter annectitur: nos autem agere de censu super certo quidem prædio, sed etiam generaliter super omnibus bonis imposito, quod non inhæret rei, sed stat per se, ut mox fusiùs ostensum est.

¹⁴ Præterea *consil.* illud 2. Achillis Pedrochæ fundatur super pluribus aliis circumstantiis, quæ in casu nostro non concurrunt; nam ut dicit Rota *dist. decis.* 522. apud Cens. circumstantiæ & conjecturæ voluntatis in hac questione multum attendendæ sunt. In casu ergo illius cõsili aderat attestatio Notarii declarantis talem fuisse mentem & intentionem testatoris, ut patet ex traditis per eundem num. 88. aderant etiam depositiones testium pro declaranda testatoris voluntate: *ibidem* num. 103. & sequentibus. Præterea in casu illo, testator non simpliciter legaverat domum cum suis ingressibus & egressibus, iuribus & pertinentiis, prout in casu proposito; sed præterea aderant verba illa, *reliquit domum magnam modo & forma, prout illam de presenti tenet & possidet, ac cum suis omnibus & singulis eius membris, & pertinentiis*, adiacent

144 Petri Francisci de Tonduti Sanlegerij,

adiacentibus, introitibus, exitibus, & commoditatibus quibuscumque. Vnde Author ponderat illa verba, modo, & forma: similiter ponderat verbum *provi*, quod est inductum ad restrictionem legati, & sic non potest operari augmentum.

Præterea dictum consilium nititur pluribus fundamentis erroneis, quæ optimè reprobantur per Felician, de censibus, tom. 2. lib. 1. cap. 1. numer. 6. versicul. quamvis autem Achilles, quæ hic non sunt reperienda.

Dum autem Felician. num. 6. allegat Pedroch, & hic numer. 42. & 159. refert Burlat. consil. 5. num. 6. & 7. volum. 1. examinandum est illud Burlati consilium. Is sanè Author Respondit in casu, qui questionem proposuit adaptari nullo modo potest: ibi enim agebatur de onere reali debito ratione certæ rei. 15 † Nam in illo casu Cardinalis Mantuæ legauerat totam Curiam Pauleti, Principi Cæsari Gonzagæ, in qua curia aderant 200. iugera terræ, quæ testator Cardinalis acquisierat à Domino de Oliuis; cum pacto quod eius hæredes tenerentur terras illas frangere, & acquirere pretio 4000. scutorum: & sic agebatur non de aliquo censu redimibili, sed de onere ipsius rei: & cum ageretur de legato Curie Pauleti quod est nomen vniuersale, & adesset clausula illa, cū iuribus & pertinentiis, dicit Burlat. in illo rei vniuersalis legato onera & honores contineri, in quibus etiam terminis loquitur Bald. ab eodem allegatus consil. 245. num. 1. volum. 3. † Vbi loquitur de villa vel Castro, quod est nomen rei vniuersalis: & sic etiam loquitur Innocent. per eum citatus in cap. cum ad sedem, numer. 1. de resit, spoliat. in cap. ex literis, n. 3. de iure patronat. Vbi querit an venditâ, vel donatâ villâ cum iuribus suis, comprehendatur ius patronatus. Idem colligitur ex Beroto ibidem allegato quæst. 56. numer. 9. versic. si verò testator, & Balb. in l. prædia, numer. 11. Codic. de fideicommiss. & in l. cum pater 79. § cum existimaret. ff. de legat. 1. qui tamen locus male allegatur à Burlato; debebat enim allegare Bald. in eadem quidem l. cum pater, sed in § mensa negotium. 17 † Vbi loquitur de legato mensæ seu apothecæ, quod est vniuersale, & continet commoda & incommoda. Omnes igitur dicti DD. loquuntur de legatis vniuersalibus, veluti dotis, peculij, Castri, & similibus quæ apta sunt comprehendere iura tam actiua, quàm passiva.

Et non est opus respondere ad DD. allegatos apud Cens. dict. quæst. 79. num. 58. quia ultra responsiones ab ipso datas num. 59. & sequentibus, vnico verbo satisficit: nempe nos agere de censibus diuersis, & videlicet super omnibus bonis impositis; quamvis etiam super re certa: attentâ clausulâ, Ita quod generalitas specialitati non deroget, nec è contra, vt supra fusiùs demonstratum est.

CAPVT LXII.

Verùm minor 25. annorum possit eligi ad Consulatam, vel aliam publicam administrationem: Et verùm sufficiat attingisse annum 25. an verò requiratur quod sit completus. Forensis verùm possit eligi ad Consulatam. Quid si se habitatorem declarare velit. Quibus competat ius agendi ad nullitatem electionis Consularis. Si

Consul electus mortuus fuerit, aut inhabilis, seu incapax declaratus, an sit procedendum ad nouam electionem, an verò is qui proximè plura habebat vota, assumendus sit.

S V M M A R I V M.

- 1 Minor 25. annis non potest eligi ad Consulatam.
- 2 Si quis electus fuerit ad Consulatam ante 25. annum completum, non potest exercere, nec sufficit illum attingisse.
- 3 In aliis autem muneribus quibus non est annexa administratio, sufficit attingisse annum 25.
- 4 Deficientibus aliis capacibus, minor ad Consulatam eligi potest.
- 5 Consuetudine potest induci, vt minor Consulatam exerceat.
- 6 Qui liberos habet, potest esse Consul, quamvis minor: & de 25. annis tot tolluntur, quot ad sunt liberi.
- 7 Forenses alicuius loci non possunt in eo publica munera obire.
- 8 In materia electionum consularium, consuetudo multum potest.
- 9 Qui forensium congregationibus intersunt, non sunt ad loci congregationes vocandi, nec admitrendi.
- 10 Incolatus renuntiatio, tam facta, quàm verbis inducitur.
- 11 Qui vocem habet in electionibus forensium, non potest habere vocem actiuam vel passiuam in electionibus Consularium.
- 12 Declaratio forensis quod vult subire onera habitatorum non releuat, si post electionem facta fuerit.
- 13 Quod sit immediatè ante electionem, non suffragatur, vt in fraudem factum.
- 14 Emancipatio quantumvis generalis, non suffragatur, si constet illam ad vnum duntaxat actum fuisse factam.
- 15 Declaratio forensis post maturatum tempus electionis Consularium, dicentis se velle subire onera habitatorum, illi non prodest.
- 16 Ius agendi ad nullitatem electionis competit cuiuslibet de populo.
- 17 Mortuo Consule, ad nouam electionem procedendum est.
- 18 Valet argumentum ab electione in spiritualibus ad munera temporalia Ciuitatum.
- 19 Si maior pars Capituli minus idoneum eligat, suffinetur electio in persona illius qui proximè accessit in votis.
- 20 Hoc est verum, quando eligentes habent ius eligendi tanquam singuli; secus est si collegialiter potestas eligendi deuoluitur ad totum Collegium, cui minor pars errando præiudicare non potuit.
- 21 Vota minoris partis conualescunt aliquando ex votis & suffragiis aliorum, & quomodo id procedat.
- 22 Explicatur text. in cap. congregato 53. de elect. vt procedat duntaxat, quando electio facta fuit collegialiter.
- 23 Minoris partis electio præualeat, quando scienter electus fuit indignus.
- 24 Eligentes indignum presumuntur id fecisse scienter; quia tenentur se informare de qualitate electorum.

25 Non